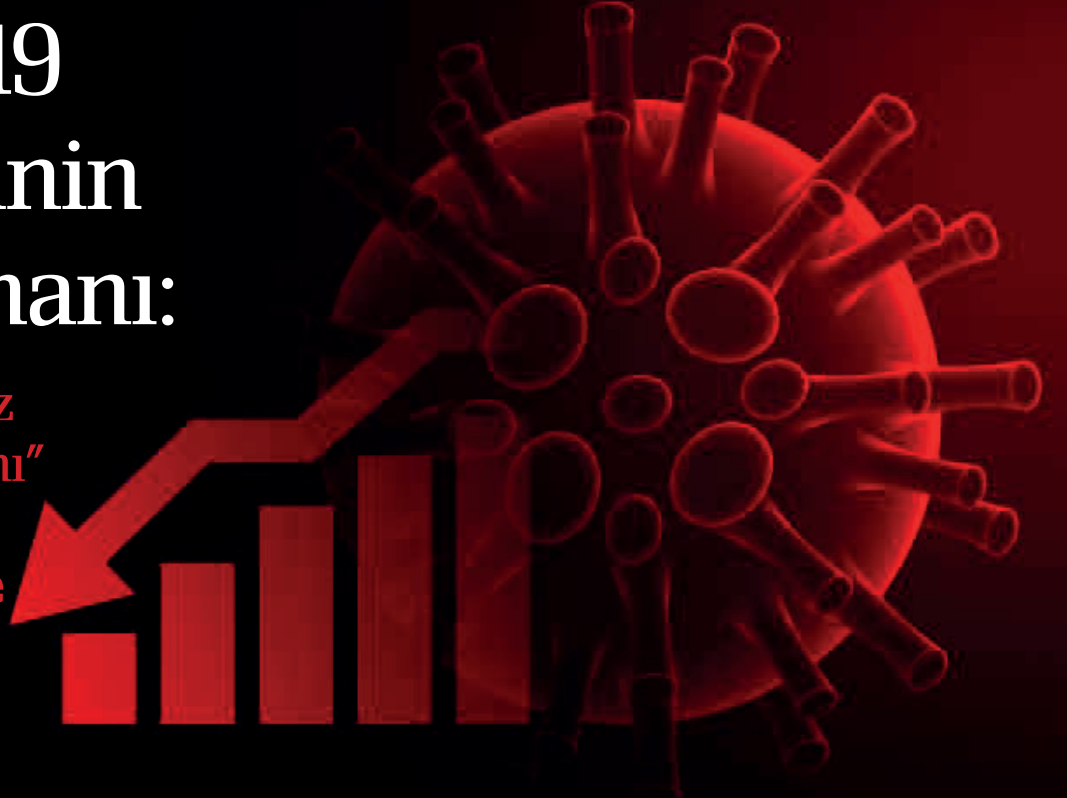

COVID-19 tedavisinin finansmanı:

Süreç "ücretsiz
maske dağıtım"
macerasına
benzer akibete
doğru mu
gidiyor?

Ergün Demir*, Güray Kılıç**

COVID-19 salgını bütün ağırlığı ile devam ediyor. Ülkemizde binlerce vatandaşımız kamu ve özel hastaneye yatırılarak tedavi gördü. Resmi verilere göre 6 bine yakın vatandaşımız hayatını kaybetti. Binlerce vatandaşımızın tedavileri tamamlanırken yüzlercesinin ise halen hastanelerde, yoğun bakım ünitelerinde tedavi süreçleri devam etmektedir.

Bu yazıda COVID-19 pandemisinde sağlık hizmetlerinin finansmanında öncelikle Türkiye'de mevcut mevzuatı, takiben süreç boyunca yapılan değişiklikleri ve yaşananları paylaşarak yakın gelecekte tedavi hizmetlerinin ücretlerinin ödenmesinde hangi sorunlarla karşılaşabileceğini ve bu bağlamda sosyal güvenlik gerçeğini aktaracağız

SAĞLIK FİNANSMANINDA MEVCUT YASAL DURUM

Tüm sağlık hizmetlerinin sunumuna ilişkin olarak Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) yayınlanmakta ve bu

tebliğ çerçevesinde sağlık giderleri karşılanmaktadır. Kurum tarafından finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinin fiyatı SGK bünyesinde oluşturulan Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu tarafından belirlenmektedir. (5510 Sayılı Kanun, Md.72).

SGK, sigortalılarına sunduğu sağlık hizmetini kamu özel ayrımı yapmaksızın tüm sağlık hizmet sunucularından (kamu sağlık hizmet sunucuları, özel sağlık hizmet sunucuları, eczaneler ve optisyenler) protokol ve sözleşmeler yoluyla satın almakta ve sağlık hizmetlerini finanse ederken topladığı GSS fon gelirlerden sağlık hizmet sunucularına sundukları hizmet karşılığı olarak ödeme yapmaktadır. (5510 Sayılı Kanun, Md.73).

PRİM ORANLARI VE DEVLET KATKISI

Sağlık hizmetlerinin finansmanı ile ilgili etkinlikler şu üç başlık altında toplanabilir: Gelir toplama, fon biriktirme ve sağlık hizmeti satın alma. GSS fonu yani gelirleri sağlık sigorta primleri, devlet katkısı ve kullanıcı katkısından oluşmaktadır.

Genel sağlık sigortası primi: Ç-

alışan sigortalılar için GSS prim tutarı, prime esas kazançlarının (SGK'ya bildirilen kazançlarının) %12,5'dir. Bu primin %5'i sigortalı, %7,5'i ise işveren hissesidir. İsteğe bağlı sigortalılar için GSS prim tutarı, prime esas kazançlarının %12'sidir. Herhangi bir sosyal güvencesi olmayan ve aile içindeki geliri kişi başına düşen aylık tutarı asgari ücretin üçte birinden az olan vatandaşların (yoksullar) primleri vatandaşların ödediği vergilerden oluşan genel bütçeden ödenmektedir.

Katılım payı: Ayakta tedavide hekim ve diş hekimi muayenesinde, ayakta tedavide sağlanan ilaçlarda, tıbbi malzemede, yardımcı üreme yönteminde katılım payı alınmaktadır. Katılım payları, gelir veya aylık alan kişilerin gelir veya aylıklarından, çalışanların ücret veya maaşlarından kesilmek suretiyle veya eczanelerden mahsup edilmektedir.

Devlet katkısı: Devlet, genel bütçeden Kurumun ay itibarıyla tahsil ettiği malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası priminin dörtte biri oranında Kuruma katkı yapar. Devlet katkısı olarak hesaplanacak

*Dr. Pratisyen hekim, araştırmacı yazar
**Dr. İstanbul Tabip Odası Yönetim Kurulu Üyesi

tutar talep edilen tarihi takip eden 15 gün içinde Hazine tarafından Kuruma ödenir. (5510 Sayılı Kanun, Md. 81).

PANDEMİ DÖNEMİNDE YAPILAN SUT DEĞİŞİKLERİNDE NELER DEĞİŞTİ?

Salgının başlangıcında Sağlık Bakanı test ve hasta yatış sürecine ilişkin kamu ya da özel hiçbir sağlık kuruluşunun ücret talep edemeyeceğini sık sık ifade etse de gerçek şudur; Özel hastaneler, pandemi hastanesine dönüştürülmesine karşın SUT'ta herhangi bir değişiklik yapılmadığı için COVID-19 olası/kesin tanılı hastalardan yoğun bakım sürecinden önce ve sonra serviste yatış sürecinde yapılacak her türlü işlem/girişim/tetkik/tahlil için ilave ücret almaya devam etmişlerdir.

COVID-19 olası/kesin tanılı hastaların özel hastanelerde yoğun bakım sürecinden önce ve sonra serviste yatış sürecinde yapılacak her türlü işlem/girişim/tetkik/tahlil için ilave ücret alınmamasına ilişkin bir düzenleme ancak 9 Nisan 2020 tarihinde yapılan SUT değişikliği ile gerçekleştirilmiş ve biçimsel olarak ücret alınmasına son verilmiştir.

Yapılan SUT değişiklikleri ile ilk önce pandemi süresince yoğun bakım hizmetlerine paket fiyat getirilmiş, yoğun bakım ücretleri artırılarak pandemi bakım hizmeti ücreti ile faturalandırması sağlanmış, daha sonra meslek örgütlerinin ve kamuoyunun ısrarı sonucu COVID-19 olası/kesin tanılı hastalar, acil hal tanımı içerisine ve ilave ücret alınmayacak işlemler listesine alınmış, en sonunda ise COVID-19 PCR, antijen-antikor testi tanımlanarak fiyat tarifesi belirlenmiştir.

COVID-19 HASTALIĞI TEDAVİSİNİN FİNANSMANI NASIL SAĞLANIYOR?

Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler için; COVID-19 hastalığının tanı ve tedavisinin yapıldığı tüm kamu sağlık tesisleri ile özel sağlık kuruluşlarında, COVID-19 olası/kesin tanılı hastaların yoğun bakım, serviste yatış, yapılacak her türlü işlem/girişim/tetkik/tomografi/PCR ve antijen-antikor test ücreti SGK tarafından karşılanmaktadır. Genel sağlık si-

gortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu COVID-19 olası/kesin tanılı hastaların tedavi ücretleri çalışanların ve işverenlerin ödedikleri GSS primleri, devlet katkısı ve vatandaşlardan alınan tedavi katılım paylarının oluşturduğu GSS fon gelirlerinden ödenmektedir.

3. Basamak bir hastanede yoğun bakım ünitesinde yatan COVID-19 tanılı hastanın SGK'ya bir günlük paket fiyat faturası 1902 TL'dir. Fatura bedeli SGK tarafından ödenmektedir. (Paket fiyata tanı ve tedavi kapsamında yapılan tüm işlemler dahildir)

Salgının başlangıç dönemine geri dönüyor. Finansmana sıkışan AKP iktidarı COVID-19 hastalığı tedavi ücretleri için halkın cebini adres gösteriyor!

Özel hastanelerde COVID-19 tedavisi gören hastalar için yoğun bakım pandemi bakım ücreti ödemesi yapmayacağına dair bilginin 29.06.2020 tarihi itibarıyla MEDULA Hastane Sisteminde yayımlanması ve yurtdışına çıkacak vatandaşlardan gittikleri ülke tarafından talep edilen PCR testi için Sağlık Bakanlığı hesabına İBAN üzerinden ücret ödenmesinin istenmesi salgının ilk günlerinde olduğu gibi özel sağlık kuruluşlarınca vatandaşlardan ilave ücret alındığı döneme geçileceğinin işareti olduğu sonucuna ulaşmak hiç de zor değildir.

Hazine, 2019'dan bu yana devlet katkısını SGK'ya ödemiyor. SGK tedavi hizmetlerinin finansmanını karşılamada sorunlar yaşayabilir!

Sosyal güvenlik sisteminin finansmanı SGK tarafından oluşturulmaktadır. SGK; en yüksek bütçeli kurumlardan biri olup, en önemli gelir kalemlerini çalışanlar ve işverenler tarafından ödenen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası prim gelirleri ile devlet katkısı oluştururken, giderlerinin en önemli kısmını ise emekli aylık ve ödenekler ile sağlık harcamaları oluşturmaktadır.

Kurumun gelirlerinin yaklaşık %70'ni toplanan primler, %17'si devlet yardımı, %13'nü ise faiz, gayrimenkul, faturalı ödemeler oluşturmaktadır. Giderlerin ise %64'ünü emekli aylıkları, %24'ünü sağlık giderleri, %12'sini diğer giderler oluşturmaktadır.

SGK 2019 Faaliyet Raporu ile Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Sosyal Güvenlik Bütçe İstatistiklerinde, Hazine'nin 5510 sayılı Kanun'un 81.maddesi gereği olarak 2019 Yılı ve 2020 Ocak-Mart döneminde malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primi için ödemesi gereken devlet katkısını ödemediği görülmektedir.

5510 sayılı Kanun gereği Hazine, SGK'ya toplanan primlerin dörtte birini devlet katkısı olarak ödemek zorundadır. Sosyal güvenlik gelirleri ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konular, değiştirilir ve kaldırılır. Oysa şimdiye kadar Hazine'nin devlet katkısı ödememesi ile ilgili olarak herhangi bir kanun değişikliği yapılmamıştır.

Sonuç olarak;

Bir başarı hikâyesi yazmak adına kendi vatandaşına yeterli maske temin etmeden Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere başta olmak üzere birçok ülkeye kişisel koruyucu ekipman ve sağlık malzemesi göndermekle övünen, kargo uçaklarının kalkışlarını canlı yayınlayan AKP iktidarı, vatandaşlara maskeleri ücretsiz dağıtmanın yanı sıra çareyi maske satışında bulmuştu. Şimdi ise AKP iktidarı maske sürecinde olduğu gibi COVID-19'un tedavi ücretlerinin belli bir kısmını vatandaşlara yıkmak için yollar aramaktadır. Nitelikli, kamusal kaynaklı sağlık hizmet sunumuna her zamankinden daha fazla gereksinim duyulan bu olağan dışı dönemde hastaları mağdur edecek uygulamalardan vazgeçilmelidir. Pandemi süresince ve sonrasında SUT dahil yaşama geçirilecek bütün uygulamalar, yapılacak değişiklikler, tüm toplumun gereksinim duyduğu sağlık hizmetini, uygun nitelikte ve ücretsiz almasını sağlayacak yönde olmalıdır.

Kaynakça:
QR Kodu okutarak kaynakçaya erişebilirsiniz

